

Силабус курсу

Лінгвістична прагматика

Ступінь вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Освітньо-професійна програма «Французька мова та література»

Компонент освітньої програми: вибірковий

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Кількість кредитів – 3

Мова викладання: українська/французька

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: згідно розкладу

Керівник курсу

Докт. філол. наук, проф. Косович Ольга Василівна

Контактна інформація: olga.kosovych@tnpu.edu.ua 0352-43-58-31 (деканат)

Опис дисципліни

Мета дисципліни – виявити вплив суб'єктивного (людського) чинника на рівні мови та аспекти її функціонування; поглибити знання студентів у царині теорії та методології діяльнсної лінгвістики.

Основні **завдання** вивчення дисципліни:

- 1) ознайомити студентів із прикладною сферою лінгвістичного знання;
- 2) показати комунікативні, інформаційні, естетичні та інші можливості мови;
- 3) ознайомити студентів з теоретичними основами теорії мовленнєвої діяльності;
- 4) навчити студентів так висловлювати свою думку (намір), щоб висловлювання було грамотним; доречним у даній ситуації; відповідало традиції соціуму; було зрозумілим слухачам і правильно сприйнятим ними;

Студенти повинні **знати:** роль і місце прагмалінгвістики в системі наук; основні проблеми прагмалінгвістики; найуживаніші терміни й основні наукові поняття зазначеної наукової дисципліни.

вміти: формулювати свій комунікативний намір відповідно до ситуації спілкування і подій, що відбуваються, загальної стратегії мовленнєвої поведінки, тактики взаємодії з адресатом; визначати діяльнсійний (прагмалінгвістичний) аспект побудови різноманітних текстів; інтерпретувати текст з прагмалінгвістичної позиції; визначати тип комунікативних актів; перевіряти будь-який усний або письмовий текст на відповідність критеріям успішності мовленнєвого спілкування: досягнення мовцем поставленої мети й правильна інтерпретація слухачем комунікативного наміру мовця.

Сфера реалізації здобутих компетентностей – навчально-виховний процес у загальноосвітній школі.

Структура курсу

Години			Тема	Результати навчання	Завдання
лекції	семінари	сам. робота			
Змістовий модуль 1.					
1		8	Тема 1. Лінгвістична прагматика як наука.	Знати поняття наукової парадигми (за Т. Куном), основні парадигми у мовознавстві, лінгвістичну прагматику в межах антропоцентричної парадигми, походження лінгвопрагматики з античності: варіанти тлумачення терміна, предмет лінгвопрагматики, лінгвопрагматики та комунікативної лінгвістики, методи дослідження лінгвопрагматики, структуру лінгвопрагматики: мікропрагматику, макропрагматику, мегапрагматику, філософські засади виникнення лінгвопрагматики у філософії (Л. Вітгенштайн), поняття мовних ігор, виникнення та розвиток лінгвопрагматики в мовознавчих розвідках (К. Бюллер, Ш. Баллі, Е. Бенвеніста).	Питання, дискусія, обговорення
	1	8	2. Теорія мовленнєвих актів як підгрунтя лінгвістичної прагматики	Знати теорію мовленнєвих актів як підгрунтя лінгвістичної прагматики, поняття мовленнєвого акту (за Дж. Остіним), структуру мовленнєвого акту, поняття	Питання, дискусія, обговорення

				комунікативної інтенції, іллокуцію і перлокуцію в структурі мовленнєвого акту.	
1	1	7	3. Типологія мовленнєвих актів.	Знати проблему типології мовленнєвих актів, типи класифікацій, уміти порівняти класифікації Дж. Остіна та Дж. Сьорля, прямі і непрямі мовленнєві акти, знати особливості прямих мовленнєвих актів, типи непрямих мовленнєвих актів, перформатив як особливий тип мовленнєвого акту.	Питання, дискусія, обговорення
1	1	7	4. Прагматика лексичних одиниць.	Знати традиції академічного спілкування та міжнародний досвід; жанри академічного письма; види академічних текстів за формою комунікації та способом викладу матеріалу Оперувати поняттями «науковий стиль», «науковий текст», «академічна комунікація», «академічне письмо», знати їхні інтегральні та диференційні характеристики	Питання, дискусія, обговорення
1	1	7	5. Прагматика граматичних одиниць	Знати граматичні категорії в прагматичному аспекті, категорії роду, числа, відмінка іменника та їхня прагматична значущість, прикметникові граматичні категорії в прагматиці, дієслівні граматичні категорії та їхню прагматичну	Питання, обговорення, усний контроль

				значущість.	
			6. Прагматика синтаксичних конструкцій	Знати інфінітивні речення в прагматичному аспекті, номінативні речення в прагматичному аспекті, конструкції експресивного синтаксису в прагматичному аспекті, нечленовані квазі-речення та їхню прагматичну значущість.	
Змістовий модуль 2.					
	1	8	7. Прагматика стратегій і тактик спілкування. Комунікативна взаємодія.	Знати поняття комунікативної взаємодії (інтерактивність), аксіоми і параметри комунікативної взаємодії, максимуми спілкування П. Грайса та Дж. Ліча, типи комунікативної взаємодії: конфлікт, кооперація та суперництво, поняття комунікативної стратегії і комунікативної тактики, закони та правила комунікативної взаємодії.	Питання, обговорення, виконання індивідуального завдання
1	1	8	8. Мовна особистість у комунікації.	Знати особливості змістового та композиційного наповнення академічного тексту, вміти групувати джерела, систематизувати матеріал, працювати з каталогами	Питання, дискусія, обговорення, виконання практичних завдань, пошук та опрацювання інформації
			9. Комунікативні невдачі. Невербальні засоби комунікації.	Знати поняття комунікативної невдачі, типологію комунікативних невдач (за Н. Формановською),	Питання, дискусія, обговорення, виконання практичних завдань, пошук

				невербальні засоби комунікації та їх типологію, розуміти жести та міміка як основні невербальні комунікативні засоби.	та опрацювання інформації.
--	--	--	--	---	----------------------------

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК2	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК3	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК4	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК6	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК7	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК12	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ФК6	Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
ФК7	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
ФК10	Здатність знаходити та ефективно використовувати навчальну й наукову інформацію з метою оцінки змісту, структури та організації навчального процесу у відповідному закладі освіти.
ФК12	Здатність формувати іншомовну комунікативну компетентність, використовуючи при цьому різноманітні підходи до навчання, методи, прийоми і форми роботи.
	Програмні результати навчання
ПРН2	Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
ПРН3	Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
ПРН5	Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
ПРН6	Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
ПРН12	Дотримуватися правил академічної доброчесності.
ПРН13	Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
ПРН16	Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
ПРН18	Здатність критично аналізувати нову інформацію, отриману з різних джерел,

використовувати засвоєні теоретичні знання при вирішенні професійних завдань, обирати й використовувати відповідні навчальні засоби для ефективної організації навчального процесу.

Літературні джерела

Основна

- Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2011. – 304 с.
- Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія] / Ф. С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2010. – 336 с.
- Иссерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи / О. С. Иссерс. – М.: УРСС, 2003. – 286с.
- Кенжебалина Г. Н. Лингвопрагматика / Г. Н. Кенжебалина. – павлодар : Кереку, 2012. – 121 с.
- Маслова А. Ю. Введение в прагмалингвистику ; [3-е изд-е] / А. Ю. Маслова. – М. : Флинта ; Наука, 2010. – 152 с.
- Остин Дж.Л. Слово как действие / Дж.Л. Остин // Новое в зарубежной лингвистике. – М.: Прогресс, 1986. – Вып.ХVII. – с.22-129.
- Сусов И. П. Лингвистическая прагматика / И. П. Сусов. – Винница : Нова книга, 2009. – 272 с.
- Формановская Н.И. Речевое взаимодействие: коммуникация и прагматика / Н.И. Формановская. – М.: Издательство «Икар», 2007. – 480с.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О Селіванова – П.: Видавництво „Довкілля – К”, 2006. – 716 с.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика напрями та проблеми // [Підручник] / О. О. Селіванова – П.: Видавництво „Довкілля – К”, 2008. – 712 с.

Додаткова література

- Арутюнова Н.Д. Прагматика / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь [ред. В.Н. Ярцева]. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – С. 389-390.
- Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф.С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344с.
- Берн Э. Игры, в которые играют люди: Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры: Психология человеческой судьбы / Эрих Берн. – М.: Центр человеческих ценностей, 1996. – 336с.
- Ван Дейк Т. Вопросы прагматики текста / Т.А. Ван Дейк // Новое в зарубежной лингвистике. – М., 1978. Вып.8. – С.259-336.
- Грайс Г.П. Логика и речевое общение / Г.П. Грайс // Новое в зарубежной лингвистике: Лингвистическая прагматика. – Вып. XVI. – М.: Прогресс, 1985. – С. 217-237.
- Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность / Ю.Н. Караулов. – М.: КомКнига, 2006. – 264с.
- Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / О. Селіванова. – К.: Видавництво Українського фітосоціологічного центру, 1999. – 148с.
- Серль Дж.Р. Основные понятия исчисления речевых актов / Дж.Р. Серль, Д. Вандевекен // Новое в зарубежной лингвистике. Вып.ХVIII. – М.: Прогресс, 1986. – С.243.
- Серль Дж.Р. Классификация иллокутивных актов / Дж. Р. Серль // Зарубежная лингвистика. II. – М.: Прогресс, 2002. – С. 229-253.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10% від оцінки). Перескладання модулів і тем відбувається за наявності підтверджених поважних причин (наприклад, довідка від лікаря).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, у середовищі MOODLE).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	ІНДЗ	Підсумковий контроль
30	30	20	20

Шкала оцінювання студентів

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано/відмінно
B	85-89	зараховано/добре
C	75-84	зараховано/добре
D	65-74	зараховано/задовільно
E	60-64	зараховано/достатньо
FX	35-59	не зараховано /незадовільно з можливістю повторного складанн
F	1-34	не зараховано /незадовільно з обов'язковим повторним курсом